

Teknolojik Sanatın Korunması Konsorsiyumu

Teknolojiye dayanan sanat eserlerinin hızla değişen teknolojiler karşısında geleceğe nasıl taşınacağı, kültürel mirasın korunmasında sorumluluğu olan tüm kültür kurumlarının yüz yüze kaldığı bir mesele.

Selçuk Artut*

Üretilmesi teknolojiye dayanan (video, ses, imaj, kod, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, kinetik, sayısal ve fiziksel melez birliktelikler gibi) ve çalışması için teknolojiye ihtiyacı olan (yazılım, donanım gibi) sanat eserleri, artan bir eğilimle çeşitli sanat koleksiyonlarına dâhil ediliyorlar. Bu tür sanat eserlerinin, hızla değişen teknolojiler karşısında geleceğe nasıl taşınacağı ise kültürel mirasın korunmasında sorumluluğu olan tüm kültür kurumlarının yüz yüze kaldığı zorlu bir mesele olarak ortaya çıkıyor.

Dünyada henüz çok yeni bir çalışma alanı olan "teknolojik sanat eserlerinin korunması" mevzusu Türkiye'de de sanat alanında uğraş veren birçok kesimi yakından ilgilendiriyor. Tarafıma yapılan davet üzerine 23 Mayıs 2019 tarihinde Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi'nde (SSM) gerçekleştirdiğim "Bilgi Çağı - Teknolojik Sanat Eserlerinin Geleceğe Taşınması" isimli konuşmam ile bu konu hakkındaki yaşadıklarımı teknolojik sanat eserleri üreten bir sanatçı olarak dile getirme fırsatı buldum. Bu konuşmanın akabinde konuya dair belirgin bir farkındalığın gelişmesi neticesinde SSM ile olan işbirliğimizi takiben konuyu kapsamlı bir proje kapsamında ele almaya karar verdik. Konunun disiplinler arası duruşundan ötürü çekirdek ekibi oluştururken mümkün olabildiğince farklı alanlardan insanları bir araya getirmeyi hedefledik. Sonuç olarak proje ekibi Selçuk Artut (Öğretim Üyesi, Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı – Sabancı Üniversitesi), Cemal Yılmaz (Öğretim Üyesi, Bilgisayar Bilimi ve Mühendisliği – Sabancı Üniversitesi) ve Osman Serhat Karaman (Dijital Koruma Uzmanı, Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi) liderliğinde oluşturulmuş oldu.

SSM, ilk etkinliğin gerçekleştiği 2019 Kasım'ından bugüne değin "Teknolojik Sanat Eserlerinin Korunması" başlıklı araştırma projesi kapsamında bir dizi etkinlik düzenlemeye devam ediyor. Süregelen proje kapsamında düzenlenen panellerin yanı sıra konu üzerine çalışan çeşitli sanatçı, küratör, koleksiyoner, akademisyen, kurum ve kültür yöneticileri gibi kesimleri bir araya getirerek ortak çalıştaylar da düzenleniyor. Bugüne kadar düzenlenen etkinliklerden kısaca bahsetmek gerekirse:

15 Kasım 2019 tarihinde düzenlenen "Yazılım İçeren Sanat Eserlerinin Korunması" konulu panel kapsamında Tate Modern'de Zamana Dayalı Medya Koruma Uzmanı olan Patricia Falcao "Tate'de Dijital Sanatın Korunması" başlıklı bir sunum yaptı. Ardından proje yürütücülerinden de olan Sabancı Üniversitesi Bilgisayar Bilimi Öğretim Üyesi Cemal Yılmaz "Dijital Sanatı Korumanın Yazılım Boyutu" konulu bir konuşma yaptı. Son oturumda ise Rhizome Koruma Yöneticisi Dragan Espenschied "Koleksiyondan Repertuvara" isimli sunumunu gerçekleştirdi.

16 Kasım 2019 tarihinde ise Patricia Falcao'nun yürütücüsü olduğu, sanatçı Candaş Şişman'ın da katılımıyla sanatçının eserleri üzerine gerçekleştirilen, gün boyu süren kapsamlı bir çalıştay düzenlendi.

13 Aralık 2019 tarihinde medya arkeolojisinin en önemli isimlerinden Prof. Dr. Siegfried Zielinski "Gelecekteki Arkeolojiler - Medyada Zamanın Derin İzlerinden Olası Geleceklere Seyahat" başlıklı sunumu gerçekleştirdi. Ardından "Medya Sanatı ve Dijital Sanat Eserlerinin Medya Arkeolojisi Bağlamında Yeniden İnşası: Uygulamalı Vaka Çalışmaları" başlıklı panel kapsamında ZKM | Sanat ve Medya Merkezi (Karlsruhe, Almanya), PAMAL Group (Koruma & Sanat & Medya Arkeolojisi Laboratuvarı) ekibinden Daniel Heiss (Yazılım Mühendisi), Morgane Stricot (Uzman Medya Sanatı ve Dijital Sanat Konservatörü), Matthieu Vlamincq (Medya Sanatı ve Dijital Sanat Konservatörü) sunumlarını gerçekleştirdiler.

17 Ocak 2020 tarihinde SSM ve Digilogue işbirliği ile düzenlenen etkinlikte, Foundation of Arts Initiatives Yönetim Kurulu Başkanı Vasıf Kortun, "Anıt ve Belge, Eser ve Arşiv arasında Sanatçı Pratiği: Eşit Olmayan Koşullar, Küresel Beklentiler" başlıklı bir konuşma yaptı.**

23 Şubat 2020 tarihinde SSM ve Digilogue işbirliği ile düzenlenen etkinlikte, Tate Modern müzesi konservasyon yöneticisi Louise Lawson teknolojiye dayalı (immersive media) performans sanatlarının korunmasına yönelik geliştirdikleri stratejileri ele alan bir konuşma gerçekleştirdi.

Projenin temel amacı teknolojik sanat eserlerinin korunması için tüm paydaş kurumları bir araya getirmek, konu üzerindeki görüş birliklerini ve ayrılıklarını bir arada konuşabilmek ve ortak bir konsorsiyum oluşturmak.

Tüm bu konuşmaların ses ve görüntü kayıtlarına internet üzerinden ulaşmanız mümkün.*** Projenin temel amacı teknolojik sanat eserlerinin korunması için tüm paydaş kurumları bir araya getirmek, konu üzerindeki görüş birliklerini ve ayrılıklarını bir arada konuşabilmek ve ortak bir konsorsiyum oluşturmaktır. Bu amaç etrafında toplanmak isteyen ve konuya ilgi duyan tüm paydaşları aramızda görmekten mutluluk duyarız.

* Sanatçı, Sabancı Üniversitesi Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Öğretim Üyesi
** Podcast: spoti.fi/2wfgduY
*** Video bağlantıları için: www.youtube.com/playlist?list=PLfmUvnXHpT5XbQFNds1z4BHMb9QD0Sj4